

**BECERİ
TEMELLİ**

8.
SINIF

**T.C. İNKILAP TARİHİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK**

SORU

BANKASI

- Destekleyici dipnotlar
- Video çözümler
- Yeni nesil sorular

tudem®

Sevgili Öğrenciler ve Öğretmenler,

Millî Eğitim Bakanlığınca açıklanan eğitim vizyonu hedefleri doğrultusunda “Beceri Temelli Eğitim Modeli” benimsenmiştir. Ortaöğretime geçişte uygulanan merkezî sınavda da bu doğrultuda değişikliğe gidilmiştir. “Yeni nesil” olarak da adlandırılan “Beceri Temelli Sorular”da amaç, kazanımlara yönelik bilgileri kullandırmaktan ziyade “bilgi-beceri-yeterlilik”i ölçmektir.

Kitabımızda yer alan sorular bu doğrultuda hazırlanmış, Beceri Temelli Eğitim Modeli’nin gerektirdiği tarihsel analiz ve yorum, kronolojik düşünme, neden-sonuç ilişkisi kurma, değişim ve sürekliliği algılama, harita okuryazarlığı, tarihsel kavrama gibi becerilerin kullanılabilmesi hedeflenmiştir. Yer verilen testler ünitelere göre düzenlenmiş ve her testin ilgili olduğu konu başlığı belirtilmiştir. Kitabın kurgusunu, ünitelerin konu başlıklarına göre düzenlenen “Beceri Temelli Kazanım Testleri”, ünitenin tamamını kapsayan “Beceri Temelli Ünite Testleri”, her iki üniteye bir yer alan ve ait olduğu üniteyle bir önceki üniteyi kapsayan “Beceri Temelli Tekrar Testleri” oluşturmaktadır. Ayrıca kitabın sonunda merkezî sınava yönelik hazırlanmış altı adet “Deneme Sınavı” yer almaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığının belirlediği öğretim programına uygun olarak hazırlayıp farklı niteliklerdeki dipnotlar ve video çözümlerle zenginleştirdiğimiz “Beceri Temelli Sorular”dan oluşan bu kitap, merkezî sınavın yanı sıra T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki başarının da artmasına yardımcı olacaktır.

Titiz bir çalışmayla oluşturduğumuz kitabımızın sizler için faydalı olması dileğiyle...

Tudem Yazı Kurulu

KİTABI VERİMLİ KULLANMAK İÇİN

Testlerde yer alan özel nitelikli bazı sorularda “dipnot” ve “video çözüm” bulunmaktadır. İkonlarla gösterilen dipnotlar, “ipucu, beceri, yönlendirme” olmak üzere üç farklı türdedir. “**İpucu**” dipnotunda soruyu çözebilmek için püf noktalar; “**beceri**” dipnotunda, sorunun hangi beceriyi geliştirmeye yönelik olduğu; “**yönlendirme**” dipnotunda soruyu çözmek için bilinmesi gereken konu başlıkları yer almaktadır. Ayrıca soru numarasının yanında kare kodun bulunduğu sorularda video çözüm sunulmaktadır. Kare kodlar, mobil cihazlardaki kare kod okuyucuya okutulduğunda sorunun video çözümüne doğrudan ulaşılabilir.

İPUCU

BECERİ

YÖNLENDİRME

VIDEO ÇÖZÜM

8.SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK BECERİ TEMELLİ SORU BANKASI

©Tudem Eğitim Hiz. San. ve Tic. AŞ
1476/1 Sokak No: 10/51 Alsancak / Konak / İZMİR

YAZARLAR: Tudem Yazı Kurulu
DİZGİ VE GRAFİK: Tudem Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy / ANKARA
0 312 284 18 14

ISBN: 978-605-285-219-4
YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 45041
MATBAA SERTİFİKA NO: 16031

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın
tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde
elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

www.tudem.com

İçindekiler

ÜNİTE	TEST	KONU	SAYFA
1	BTKT-1	Avrupa'da Yaşanan Gelişmeler ve Osmanlı Devleti'nin Son Dönemleri	6
	BTKT-2	Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı	9
	BTKT-3	Mustafa Kemal'in Fikir ve Askerlik Hayatı	12
	BTÜT-1	BİR KAHRAMAN DOĞUYOR	15
	BTÜT-2	BİR KAHRAMAN DOĞUYOR	20
2	BTKT-1	Birinci Dünya Savaşı ve Osmanlı Devleti	26
	BTKT-2	Mondros Ateşkes Antlaşması/Memleketin İç Durumu ve Cemiyetler	29
	BTKT-3	Millî Mücadele'nin Hazırlık Dönemi	33
	BTKT-4	Misakımillî'nin Kabulü/Büyük Millet Meclisinin Açılışı/Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkan Ayaklanmalar/Sevr Antlaşması	36
	BTÜT-1	MİLLÎ UYANIŞ : BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR	40
	BTÜT-2	MİLLÎ UYANIŞ : BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR	44
	BTÜT-3	MİLLÎ UYANIŞ : BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR	47
	BTTT-1	BİR KAHRAMAN DOĞUYOR/ MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR	51
	BTTT-2	BİR KAHRAMAN DOĞUYOR/ MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR	55
3	BTKT-1	Doğu ve Güney Cepheleri	60
	BTKT-2	Batı Cephesi: I. İnönü/II. İnönü/Kütahya-Eskişehir Savaşları	63
	BTKT-3	Batı Cephesi: Maarif Kongresi/Tekalif-i Milliye Emirleri/Sakarya Savaşı/Büyük Taarruz	66
	BTKT-4	Lozan Barış Antlaşması/Sanatçıların ve Edebiyatçıların Gözüyle Millî Mücadele	70
	BTÜT-1	MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!	73
	BTÜT-2	MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!	77
4	BTKT-1	Atatürk İlkeleri	82
	BTKT-2	Siyasi Alanda Yapılan İnkılaplar	85
	BTKT-3	Hukuk ve Eğitim-Kültür Alanında Yapılan İnkılaplar	88
	BTKT-4	Toplumsal Alanda, Ekonomi ve Sağlık Alanında Yapılan İnkılaplar	92
	BTKT-5	Cumhuriyetin Kazanımları/ Atatürkçülüğün Temel Esasları	96
	BTÜT-1	ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE	100
	BTÜT-2	ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE	104

BTKT: Beceri Temelli Kazanım Testi

BTÜT: Beceri Temelli Ünite Testi

BTTT: Beceri Temelli Tekrar Testi

ÜNİTE	TEST	KONU	SAYFA
4	BTÜT-3	ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE	108
	BTTT-1	MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!/ ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE	112
	BTTT-2	MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!/ ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE	115
5	BTKT-1	Çok Partili Hayata Geçiş Denemeleri	120
	BTKT-2	Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler	123
	BTÜT-1	DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI	127
	BTÜT-2	DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI	131
6	BTKT-1	Dış Politikanın Temel İlkeleri	136
	BTKT-2	Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler	139
	BTÜT-1	ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI	143
	BTÜT-2	ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI	147
	BTTT-1	DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI/ ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI	151
	BTTT-2	DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI/ ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI	155
7	BTKT-1	Atatürk'ün Ölümü ve Eserleri	160
	BTKT-2	İkinci Dünya Savaşı ve Türkiye/Demokrasiye Geçiş	163
	BTÜT-1	ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI	167
	BTÜT-2	ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI	171
	BTTT-1	DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI/ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI/ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI	175
	BTTT-2	DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI/ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI/ ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI	179
BECERİ TEMELLİ DENEME SINAVI - 1			184
BECERİ TEMELLİ DENEME SINAVI - 2			188
BECERİ TEMELLİ DENEME SINAVI - 3			192
BECERİ TEMELLİ DENEME SINAVI - 4			196
BECERİ TEMELLİ DENEME SINAVI - 5			199
BECERİ TEMELLİ DENEME SINAVI - 6			203
YANITLAR			206

BTKT: Beceri Temelli Kazanım Testi

BTÜT: Beceri Temelli Ünite Testi

BTTT: Beceri Temelli Tekrar Testi

ÜNİTE - 1

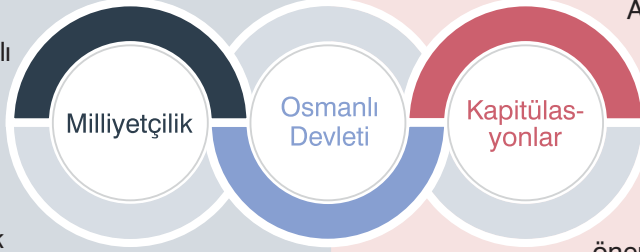
BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

TEST	KONU	KAZANIMLAR
BTKT-1	Avrupa'da Yaşanan Gelişmeler ve Osmanlı Devleti'nin Son Dönemleri	İTA. 8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.
BTKT-2	Mustafa Kemal'in Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı	İTA. 8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
BTKT-3	Mustafa Kemal'in Fikir ve Askerlik Hayatı	İTA. 8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar. İTA. 8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.
BTÜT-1		BİR KAHRAMAN DOĞUYOR
BTÜT-2		BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

1.

Balkanlarda, Rusya'nın Osmanlı Devleti aleyhine güçlenme siyaseti izlemesi ve Avrupa'dan yayılan milliyetçilik akımının bir ideoloji olarak tanımlanması, azınlıkların ayaklanmasına neden olmuştur. Bunun üzerine Osmanlı yöneticileri, ülkedeki etnik unsurları bir arada tutmak için çözüm yolları aramaya başlamıştır.

Avrupalılar tarafından gerçekleştirilen Coğrafi Keşifler sonucunda Osmanlı Devleti'nin kontrolündeki İpek ve Baharat yolları önemini, Akdeniz ticareti de canlılığını yitirmiştir. Osmanlı Devleti'nin gümrük gelirleri ciddi anlamda düşmüştür. Bu durum kapitülasyonların amacına hizmet etmesini engellemiş ve ekonomiye zarar vermeye başlamıştır.

XIX. yüzyılda yaşanan bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'ne yansımalarıyla ilgili,

- I. Siyasi ve ekonomik sorunlar yaşanmaktadır.
- II. Fransız İhtilali'nin etkileri hissedilmektedir.
- III. Ekonomide dışa bağımlılık artmaktadır.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III   D) I, II ve III

2.

Düyûn-ı Umûmiye, Osmanlı İmparatorluğu'nun malî bağımsızlığını ortadan kaldırdığı ve devlet içinde devlet kimliği kazandığı için genellikle olumsuz bakılan bir kurumdur. Özellikle Reji idaresinin uygulamaları eleştirilir. Düyûn-ı Umûmiye komisyonu tütün öşrünü 1883'te kurulan Reji idaresine devretti. Bu şirket zarar etse bile her yıl 750 bin lirayı Düyûn-ı Umûmiye'ye ödemekle yükümlüydü. Reji idaresi Osmanlı ülkesinin her tarafına ulaşan teşkilatı ve sayıları 1000'i geçen kolcularıyla tütünü köylüden ucuza alabilmek için her türlü faaliyeti gösterdi. Tütün ekicileri ürünlerini üç-dört misli fazla fiyat veren yabancı tüccarlara vermeyi tercih ediyorlardı. Bu yüzden de kolcularla tütün ekicileri arasında çıkan çatışmalarda 1883-1902 yılları arasında 20 000'den fazla insan hayatını kaybetti. Osmanlı yöneticileri, Reji idaresinin imtiyazını kaldırmak için çalıştılsa da başarılı olamadılar. Reji idaresi, Lozan Antlaşması'na kadar Osmanlı köylüsünü sömürmeye devam etti.

(Erhan Afyoncu, Sorularla Osmanlı İmparatorluğu, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, 2012, s. 861-862)

Verilen bilgede aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

- A) Düyûn-ı Umûmiye'nin Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkileyen bir kurum olarak nitelendirilmesinin sebepleri nelerdir?
- B) Osmanlı köylülerinin 1800'lü yıllarda yabancılarla ticaret yapmayı tercih etmesindeki etken nedir?
- C) Osmanlı Devleti'nde Düyûn-ı Umûmiye'nin kurulmasında hangi gelişmeler etkili olmuştur?
- D) Düyûn-ı Umûmiye'nin Türk toplumu üzerindeki etkisi hangi gelişmeyle hafiflemiştir?

XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin çok uluslu bir imparatorluk olduğunu ve Akdeniz ticaretinde söz hakkının bulunduğunu hatırlamalısın.

3.

SANAYİ DEVRİMİ

1840-1896 yılları arasında sanayileşen yerleri gösteren harita:

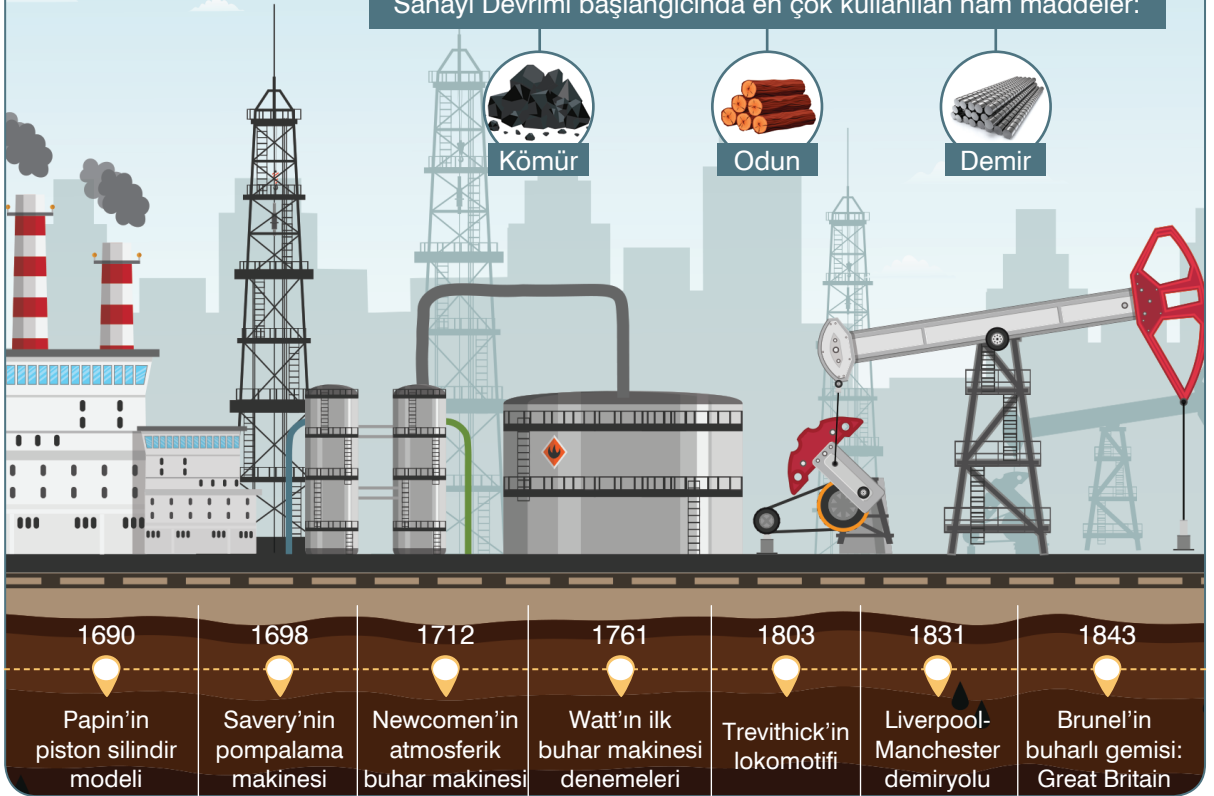
İlk sanayileşen ülkelerde demiryolu inşasını (birikimli toplam km) gösteren tablo:

Yıl \ Ülke	İngiltere	Fransa	Almanya	ABD
1835	544	141	6	1767
1840	2390	410	469	4535
1845	3931	875	2143	7456
1850	9797	2915	5856	14 518

↑ XIX. yüzyılda Avrupa'nın toplam buhar makinesi kapasitesi:
40 300 Beygir Gücü

↓ XIX. yüzyılda ABD'nin toplam buhar makinesi kapasitesi:
18 060 Beygir Gücü

Sanayi Devrimi başlangıcında en çok kullanılan ham maddeler:

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Teknoloji alanında yapılan icatların sanayileşmeyi olumlu etkilediği
- B) Sanayide ilerleyen ülkelerin ulaşımı ve taşımacılığı kolaylaştıran faaliyetlerde bulunduğu
- C) Sanayileşme sonucunda ortaya çıkan ham madde ihtiyacının sömürgeleştirme yoluyla karşılandığı
- D) Sanayileşme hareketlerinde Avrupalı devletlerin ABD'ye göre ileride olduğu

Bu soruyla değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel düşünme, tablo yorumlama, harita okuryazarlığı becerilerini geliştireceksin.

4.

- Tanzimat Fermanı'nda din, dil, ırk farkı gözetmeksizin tüm Osmanlı vatandaşları kanun önünde eşit sayılmıştır.
- Islahat Fermanı'nda gayrimüslimlerden alınan cizye vergisi kaldırılmış ve devlet memuru olabilmelerinin önü açılmıştır.
- Meşrutiyetin ilanıyla azınlıklara temsil hakkı verilmiştir.

Verilen gelişmelerin yaşanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milliyetçilik akımının etkisi
- B) İmparatorluk sınırlarının genişlemesi
- C) Teokratik yapının güçlenmesi
- D) Yenilik karşıtı isyanların çıkması

5.

Milliyetçilik akımı ve millî devlet modeli Batı Avrupa ülkelerinin siyasi, ekonomik ve kültürel birikimiyle hayata geçmiştir. Ancak çıktığı bölgeyle sınırlı kalmayan bu akım, yayıldığı bölgeleri de farklı şekillerde etkilemiştir. XIX. yüzyılda Balkan Yarımadası'nda etkinliğini kaybetmeye devam eden Osmanlı Devleti yönetimi altında yaşayan Balkan halkları, dönemin koşullarına uygun olarak milliyetçilik akımına göre davranmayı tercih etmişlerdir. Bu bağlamda ayaklanan Sırp, Yunan, Bulgar gibi milletler önce özerkliklerini ardından bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Tüm bunların yanında Batı'nın etkisiyle doğan toplumsal eşitlik anlayışı da Osmanlı Devleti'ni birtakım yenilikler yapmaya zorlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi verilen gelişmeler sonucunda Osmanlı Devleti'nde yaşanan yeniliklerden biri değildir?

- A) Osmanlılık fikrinin yaygınlaşması
- B) Mutlak monarşinin güçlenmesi
- C) Tanzimat ve Islahat fermanlarının ilan edilmesi
- D) Anayasal düzene geçilmesi

6.

Ordu ve bürokraside örgütlenen Yeni Osmanlılar, Mithat Paşa gibi devlet adamlarının da desteğini alarak Padişah Abdülaziz'i tahttan çekilmeye zorlamışlar ve V. Murat'ın padişah olmasını sağlamışlardır. Ancak kısa bir süre sonra V. Murat'ın psikolojik sorunlarının artması, padişahlığın elinden alınarak meşrutiyeti ilan etme sözü veren II. Abdülhamit'e verilmesine neden olmuştur. II. Abdülhamit tahta geçtikten sonra 23 Aralık 1876'da meşrutiyeti ilan etmiş ve Kanun-i Esasi'yi yürürlüğe koymuştur.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Anayasal düzene geçildiği
  - II. Rejim değişikliği yaşandığı
  - III. İlk kez padişahın yanında meclisin açıldığı
- ifadelerinden hangileri söylenebilir?**

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyılın sonlarına değin siyasal gücün tek kişinin elinde bulunduğu monarşi yönetimiyle idare edildiğini hatırlamalısın.

1.

Mustafa Kemal'in çocukluğu, delikanlılığı ve daha sonra da gençliği üzerinde biçimlendirici bir etki bırakacak olan Selânik, dağ eteklerinden yukarıya doğru tırmanan, büyük, durgun körfezinin sularına yayılan ve çevresindeki Roma, Bizans ve Türk surlarının sınırlarını çoktan aşmış çağdaş batı ölçütlerindeki ritim ve bulvarları boyunca iyice gelişmiş bir kent görünümündeydi. Yıkık istihkâmlarının üzerindeki karmaşık çatıların arasından minareler ve çan kuleleri yükseldi ve halkı kat kat yaşar gibiydi. Müslüman mahallesi en yukarıdan, tepeyi çevreleyen Ortaçağ surlarından başlar, Arnavut kaldırımlı, dik, dolambaçlı sokaklardan meydana gelen bir labirent şeklinde aşağıya doğru süzülürdü. Bunun altında ve limanın çevresinde, nüfusun aşağı yukarı yarısını oluşturan Museviler otururlardı. Rum Mahallesi, ikisi arasında, şehrin merkezini kaplar, çevresinde de denizle dağ arasında çeşitli yönlerde doğru Bulgar, Ermeni, Ulah ya da Çingene ve en önemlisi her milletten 'Frenkler'in mahalleleri uzanırdı.

(Temuçin Faik Ertan, Çoklu Zekâ Kuramı ve Askerî Okul Hayatının Atatürk'ün Liderliğine Etkileri, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, sayı: 60, Bahar 2017, s. 62)

Verilen bilgide Selânik'in aşağıdaki yönlerinden hangisi üzerinde durulmuştur?

- A) Kültürel zenginliği
B) Ticari faaliyetlerdeki rolü
C) Ulaşım ağlarının gelişmişliği
D) Milliyetçi ayaklanmalardaki yeri

2. "Annem eski örf ve adetlere bağlılığını sürdürüyordu. En büyük dileği beni, hocaların, İslam'ın eski geleneklerine göre eğitim yaptığı şu halk okullarından birine göndermekti. Babam münakaşayı uzatmamak için annemin arzularına uyar gibi yaptı. Bir gün olağan merasimle Fatma Molla Kadın Mahalle Okulu'na yerleştirilmeme razı oldu. Okula gidişimin sabahı annem bana beyaz bir elbise giydirdi ve başımın etrafına türban şeklinde bir sarık sardı. Elimde bir altın dal tutuyordum. Bütün öğrenciler tarafından takip edilen öğretmenimiz hoca, yeşillerle süslenmiş olan kapımızda belirdi. Bir dua okundu. Parmak uçlarımı göğsüme ve alnıma koydum; annem ve babamın önünde eğildim, sonra ellerini öptüm. Caminin yanındaki okula gitmek için ben ve yeni arkadaşlarım, büyük neşe çılgınlıkları arasında şehrin dolambaçlı yollarını katettik. Bir duanın okunmasının ardından hoca beni elimden tuttu ve içinde gün boyu Kur'an ayetlerinin öğretildiği, tavanı bel vermiş çıplak bir salona götürdü."

(Şerafettin Turan, Mustafa Kemal Atatürk Kendine Özgü Bir Yaşam ve Kişilik, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2017, s. 42)

Mustafa Kemal'in verilen anısında aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi yoktur?

- A) Osmanlı eğitim sistemi
B) Zübeyde Hanım'ın kişilik özellikleri
C) Dini eğitimin içeriği
D) Balkanların siyasi durumu

Bu soruyu çözmekte zorlandıysan "Mustafa Kemal'in Hayatında İz Bırakan Şehirler" konusuna göz atmalısın.

3. Mustafa Kemal, Batı uygarlığının bütün görkemiyle dünyayı etkisi altına almaya başladığı, Batılı büyük devletlerin dünyanın büyük bir kısmını sömürgeleştirdikleri, Osmanlı Devleti'nde ise II. Abdülhamit'in insan hak ve özgürlüklerini kısıtladığı, her ulusun kendi millî kimliğini bulmak için çabaladığı bir dönemde dünyaya gelmiştir.

Buna göre Mustafa Kemal'in doğduğu dönemde Osmanlı Devleti'nin durumu ile ilgili,

- I. Milliyetçi nitelikli ayaklanmaların görüldüğü
II. İstibdat döneminin yaşandığı
III. Ekonomik alanda dışa bağımlı hâle gelindiği

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III   D) I, II ve III

4.

	Okul	Açıklama
I.	Mahalle Mektebi	Annesinin isteğiyle gittiği okuldur.
II.	Şemsi Efendi Okulu	Mahalle Mektebi'nden ayrıldıktan sonra devam ettiği okuldur.
III.	Selânik Mülkiye Rüştiyesi	Sevdiği mesleği edinemeyeceğini düşündüğü için ayrıldığı okuldur.
IV.	Selânik Askerî Rüştiyesi	Arkadaşı Ömer Naci aracılığıyla Tefik Fikret ve Namık Kemal'in eserlerini okumaya başladığı okuldur.
V.	Manastır Askerî İdadisi	Matematik Öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey tarafından "Kemal" adının verildiği okuldur.
VI.	Harp Okulu	Yetişmesinde etkili olan öğretmenlerinden Yüzbaşı Naci Bey ve Necip Asım Bey'i tanıdığı okuldur.
VII.	Harp Akademisi	İstanbul'un sosyal yaşamını yakından tanıma olanağı bulunduğu ve yüzbaşı rütbesiyle mezun olduğu okuldur.

Mustafa Kemal'in öğrenim gördüğü okullarla ilgili verilen açıklamaların doğru olabilmesi için hangi ikisi yer değiştirmelidir?

- A) I ve III   B) II ve VI   C) IV ve V   D) IV ve VII

5. Devletin kurtuluşunu meşruti bir yönetimde arayan Osmanlı aydınları özellikle Selânik şehrinde örgütlenmiş, düşüncelerini yaymak amacıyla burada çeşitli gazete ve dergiler çıkarmışlardı.

Bu bilgiye göre,

- I. Selânik, yenilikçi düşüncelerin geliştiği bir şehirdir.
II. Mutlak monarşi anlayışı korunmaya çalışılmıştır.
III. Aydınlar örgütlenme çalışmalarında bulunmaktadır.

ifadelerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) I ve III   D) II ve III

Selânik şehrinin coğrafi konumu bakımından Avrupa'ya yakın olduğunu, İttihat ve Terakki Cemiyetinin siyasi çalışmalarının yoğun olarak hissedildiği yerler arasında bulunduğunu hatırlamalısın.

6.

RUMELİ'DE BİR ÖĞRENCİ: MUSTAFA KEMAL

Asker olmak isteyen Mustafa, annesi Zübeyde Hanım'dan habersiz girdiği askerî okul sınavlarını kazandı ve 1894 yılında Selânik Askerî Rüştiyesine kaydoldu. Mustafa sınavda gösterdiği başarıdan dolayı dört yıllık okulun üçüncü sınıfından başladı. Okulda kısa sürede zekâsı ve yetenekleriyle ön plana çıktı. Matematik Öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey, ona duyduğu sevgiden ve olgun kişiliğinden dolayı "Kemal" adını verdi. O zamandan başlayarak "Mustafa Kemal" olarak anılmaya başlandı. Rüştiyeden sonra Manastır Askerî İdadisine kaydoldu. Burada Mustafa Kemal için aile yuvası dışındaki hayat başladı. Fikir hayatının oluşmasını sağlayacak kişilerle tanıştı ve olaylar yaşadı.

Ali Güler "Askerî Öğrenci Mustafa Kemal'in Notları" adlı kitabında Mustafa Kemal'in rüştiye ve idadide aldığı notları şu şekilde belirtmiştir:

SELÂNİK ASKERÎ RÜŞTİYESİ (4. SINIF)			MANASTIR ASKERÎ İDADİSİ (3. SINIF)		
Dersler	Aldığı Not	Tam Puan	Dersler	Aldığı Not	Tam Puan
Mantık	45	45	Makine	45	45
Hesap	45	45	Kozmoğrafya	45	45
Usul-i Defterî	45	45	Tarih-i Umumî	45	45
Hendese	45	45	Tarih-î Osmanî	45	45
Coğrafya	45	45	Kitâbet	45	45
Tarih-i İslâm	43	45	Mantık	45	45
Kavaid-i Osmaniye	45	45	Akaid	45	45
Fransızca	45	45	Fransızca	45	45
İmlâ-yı Türkî	45	45	Tarama	45	45
Hatt-ı Fransevî	20	20	Cimnastik	45	45
Resim	20	20			
Toplam	443	445	Toplam	420	420

Manastır Askerî İdadisi

Verilen bilgilere göre Mustafa Kemal'le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Gelecekteki mesleğiyle ilgili erken yaşta karar vermiş ve bu kararına uygun davranmıştır.
- Ortaokul ve lise öğreniminde başarılı bir öğrenci olmuştur.
- Kişiliğinin oluşumunda farklı kişiler etkili olmuştur.
- Osmanlı'nın ikili eğitim anlayışından olumsuz etkilenmiştir.

Bu soruyla tarihsel analiz ve yorum, tablo yorumlama becerilerini geliştireceksin.

1. Mustafa Kemal, Selânik Askerî Rüştiyesinde başarılı bir öğrenci olmasının yanı sıra sınıf başkanıydı ve üstün zekâsıyla Matematik Öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Efendi'nin de dikkatini çekiyordu. Genç öğrencisinin yeteneklerinden oldukça etkilenen Yüzbaşı Mustafa Efendi ona "bilgi ve erdem bakımından olgunluk ve eksiksizlik" anlamına gelen Kemal adını verdi. Genç Mustafa o günden sonra Mustafa Kemal olmuştu. Yüzbaşı Mustafa Efendi'nin mazereti olduğu zamanlarda, onun yerine birçok kez dersi vermekle görevlendirilmişti.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili,

- I. Sınıfında lider konumundadır.
- II. Öğretmeninin takdir ve beğenisini kazanmıştır.
- III. Matematik alanında başarılıdır.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III   D) I, II ve III

2. Mustafa Kemal, İdadi sınırlarında, arkadaşı Ali Fethi aracılığıyla Rousseau, Voltaire ve Montesquieu gibi Fransız filozofların eserleriyle tanıştı. İki arkadaş, bu düşünürlerin kendi ülkelerinin sorunlarını ilgilendiren düşünceleri üzerine tartışmalar yapmaya başladılar. Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu durumu sorgulayarak çözüm aramalarında bu çalışmalar etkili oldu.

Açıklamaya göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türk tarihi ile ilgili araştırmalar yapmıştır.
- B) Felsefe ve siyaset alanlarına ilgi duymuştur.
- C) Ülke sorunlarına çözüm aramıştır.
- D) Yabancı düşünürlerin eserlerini incelemiştir.

3.

Siyasal düşüncelerinin Harp Okulunda olgunlaşmaya başladığını söyleyen Mustafa Kemal, bir yandan öğreniminde başarılı olmak için sürekli çalışıyor bir yandan da ülkenin kaderine kafa yoruyordu. Zira ülkenin siyasetinde yanlışlar olduğunu fark etmişti. Ülkedeki yanlışlar hakkında herkesin bilgi sahibi olmasını isteyen Mustafa Kemal, Harp Okulunda başladıkları el yazısı ile gazete hazırlama işine geri döndü ve gazete çıkarmaya başladı. Gazete az kullanılan bir dershane de hazırlanıyor, elden ele dolaştırılıyordu.

Buna göre Mustafa Kemal'le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Siyasi bilince sahiptir.
- B) Kitle iletişime önem vermiştir.
- C) Silahlı mücadeleyi savunmuştur.
- D) Siyasi durumdan rahatsızdır.

Bu soruyu çözmekte zorlandıysan "Mustafa Kemal'in Fikir Hayatı" konusuna göz atmalısın.

4.

TÜRKÇÜLÜĞÜN BABASI: ZİYA GÖKALP

“Vücutumun babası Ali Rıza Efendi, fikirlerimin babası ise Ziya Gökalp'tir.”

Mustafa Kemal Atatürk

1876

23 Mart'ta Diyarbakır'da doğmuştur.

1886-1891

1886'da Askerî Rüştiyeye girmiştir. Burada hocası Kolağası Hikmet Bey'den hürriyet ile ilgili fikirler öğrenmiştir. Doktor Yorgi Efendi'den felsefe, hocası Mehmet Ali Ayni'den tarihin nasıl muhakeme edileceğini öğrendiği tarih derslerini ise 1891 yılında kayıt yaptırdığı Mülkiye İdadisinden almıştır. Ancak öğrenim süresi yedi yıla çıkınca bu okuldan ayrılmak zorunda kalmıştır.

1895

Ücretsiz olduğu için İstanbul'daki veteriner mektebine kayıt yaptırmıştır. Bu okulda yasak yayınları okuması ve farklı çıkışları ile dikkat çeken Gökalp, 1899 yılında geçirdiği soruşturmanın ardından “yasak kitapları okuma ve zararlı derneklere üye olma” gerekçesiyle cezaevine gönderilmiştir.

1908-1923

1900'lü yıllarda memuriyet görevine başlamıştır. 1908'de İttihat ve Terakki'nin Diyarbakır, Van ve Bitlis heyetlerinin müfettişliğine atanmıştır. 1909 yılında yine bu cemiyet tarafından Selânik'e gönderilmiştir. 1912'de eğitimle ilgili görüşleri Darülfünun ve Eğitim Fakültesi tarafından kabul edilerek ders programlarına, okutulacak derslere ve kitaplara yansıtılmıştır. 1913-1914 yıllarında Edebiyat Fakültesi'nde sürdürdüğü sosyoloji hocalığı göreviyle, Türkiye'nin ilk sosyoloji profesörü unvanını almıştır. 1914'te Kızılelma, 1918'de “Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak” eserlerini yazmıştır. 1922'de Eğitim Fakültesi'nde felsefe dersleri vermeye başlamıştır. 1923'te “Türkçülüğün Esasları” ile “Türk Medeniyet Tarihi ve Çınaraltı” adlı kitaplarını yayınlamıştır.

1924

23 Ekim'de vefat etmiştir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde baskıcı yönetimler görülmüştür.
- B) XX. yüzyılın başlarında Türkçülük ideolojisinin oluşmasını sağlayacak eserler verilmiştir.
- C) Ziya Gökalp, ülkemizde sosyal bilimlerin gelişmesine katkı sağlamıştır.
- D) İttihat ve Terakki Cemiyeti, Osmanlı için yıkıcı faaliyetler yürütmüştür.

Bu soruyla tarihsel empati, zaman ve kronolojiyi algılama becerilerini geliştireceksin.

5. Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadisi 2. sınıfta okuduğu sırada 1897 Osmanlı - Yunan Savaşı çıkmıştır. Mustafa Kemal, o günleri anlatırken "Gençlik hayatımın en heyecanlı günlerini yaşadım. Yaşım küçük olmasına rağmen bu savaşa katılmayı çok istemişim." demiştir.

Mustafa Kemal'in bu sözü onun aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine sahip olduğunu gösterir?

- A) Alçak gönüllülük
B) İleri görüşlülük
C) Vatanseverlik
D) Yöneticilik

6. Mustafa Kemal'in üç yılını geçirdiği Manastır, Makedonya'daydı. Onun burada öğrenim gördüğü dönemlerde Bulgar, Sırp, Yunanlı çeteler asayiş bozmak için faaliyetlerde bulunmaktaydı. Yabancı devletlerin desteğini almaya yönelik bu eylemler Mustafa Kemal'in kafasında imparatorluğun asıl unsuru olan Türklerin geleceği ile ilgili ilk soru işaretlerini uyandırmış oldu.

Bu bilgiye göre,

- I. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki egemenliği tehlike altındadır.
II. Mustafa Kemal öğrencilik yıllarında ülke sorunları ile ilgilenmiştir.
III. Osmanlı yöneticileri, Osmanlılık düşüncesiyle hareket etmektedir.

İfadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

7. Aşağıdaki haritada Mustafa Kemal'in eğitim aldığı ve görev yaptığı yerler işaretlenmiştir:

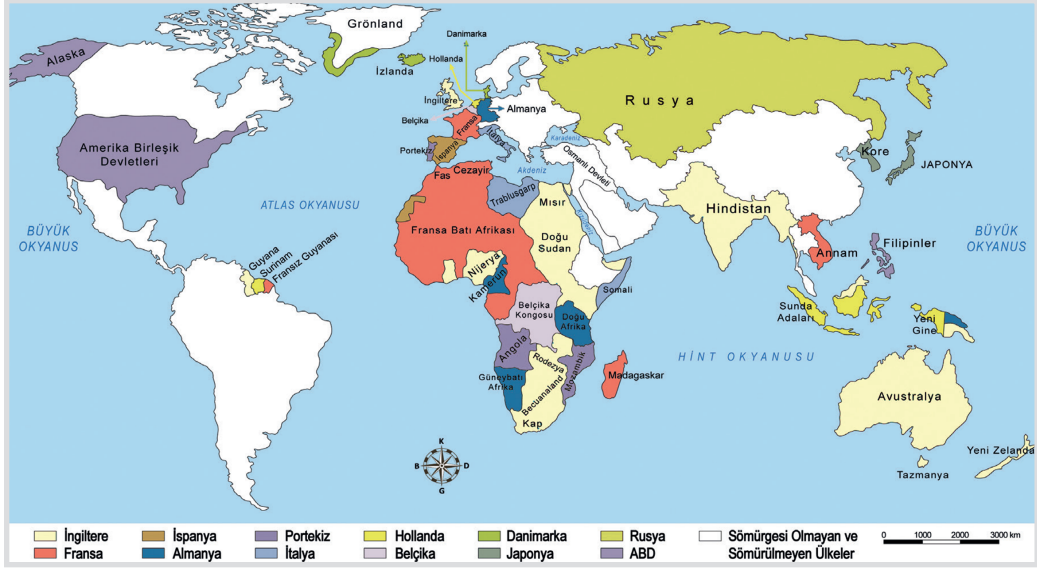
Buna göre Mustafa Kemal'le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Balkanlarda aldığı eğitim, fikir hayatını şekillendirmiştir.
B) Osmanlı'nın farklı coğrafyalarını tanımıştır.
C) Milliyetçilik akımının etkili olduğu bölgelerde bulunmuştur.
D) Avrupa'daki gelişmeleri yakından görmüştür.

Bu soruyu çözerken yalnızca haritayı inceleyerek ulaşabileceğin bilgilere odaklanmalısın.

1. Aşağıdaki haritada XX. yüzyılın başlarında sömürgeci devletler ve sömürgelerinin dağılımı gösterilmiştir:

Verilen haritada aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

- A) Sömürge yarışı hangi ülkeler arasında yaşanmıştır?
 B) Hangi kıta sömürgeci devletlerin ham madde kaynağı hâline gelmiştir?
 C) Sömürgeci olmayan ve sömürülmemiş ülkeler Sanayi İnkılabı'ndan nasıl etkilenmişlerdir?
 D) Geçmişte Osmanlı egemenliği altında bulunan hangi topraklar Avrupalı devletlerin sömürgeci hâline gelmiştir?

2. I. 1839 yılında ilan edilen, azınlıkların zaten var olan haklarını yasal güvenceye alabilmeyi devlete olan bağlılıklarını artırmayı amaçlayan belgedir.
 II. 1856 yılında Avrupalı devletlerin baskısıyla ilan edilen fermanıdır. Azınlık hakları Müslümanlarla eşit hâle getirilmeye çalışılmıştır.
 III. 1876 yılında yaşanan bu gelişmeyle Kanun-i Esasi adıyla Türk tarihinin ilk anayasası hazırlanmış ve Osmanlı Devleti'nin yönetim biçimi değişmiştir.
 IV. 1908 yılında ordu içinde teşkilatlanan ittihatçıların padişah II. Abdülhamit'e yaptıkları baskı sonucunda yaşanan gelişmedir.

Numaralandırılmış açıklamaların ait olduğu gelişmelerle eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde yer alır?

	I	II	III	IV
A)	Tanzimat Fermanı	Islahat Fermanı	I. Meşrutiyet	II. Meşrutiyet
B)	Islahat Fermanı	Tanzimat Fermanı	II. Meşrutiyet	I. Meşrutiyet
C)	Tanzimat Fermanı	I. Meşrutiyet	Islahat Fermanı	II. Meşrutiyet
D)	I. Meşrutiyet	II. Meşrutiyet	Tanzimat Fermanı	Islahat Fermanı

Bu soruyla kronolojik düşünme ve tarihsel kavrama becerilerini geliştireceksin.

3. Mustafa Kemal, Şam'da V. Ordu'nun emrinde kaldığı ve kurmaylık yaptığı üç yıl içinde Suriye'nin hemen her yerini görevle dolaşmış, memleket yönetimindeki aksaklıkları, ordunun eğitim ve öğretimindeki eksiklikleri yakından görmüştü. Burada 1905 yılında güvendiği arkadaşlarıyla Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştu.

Verilen bilgilere göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Teşkilatçı çalışmalar yürütmüştür.
 B) Şam'da öğrenim hayatına devam etmektedir.
 C) İmparatorluğun sorunlarına çözüm aramaktadır.
 D) Osmanlı kurumlarının işleyişindeki sıkıntıları fark etmiştir.

4.

1. Selanik	a. Mustafa Kemal bu şehirde arkadaşlarıyla "Vatan ve Hürriyet" adını verdikleri cemiyetin şubesini kurmuştur.
2. Sofya	b. Burada Namık Kemal ve Mehmet Emin Yurdakul'un eserleri ve şiirleriyle tanışmıştır.
3. Manastır	c. Bu şehirde askerî ataşe olarak görev yapmıştır.
4. İstanbul	d. Osmanlı Devleti'nin başkenti olan bu şehirde imparatorluğun siyasi, sosyal ve ekonomik yapısını daha iyi tanımıştır.

Mustafa Kemal'in düşünce hayatında etkili olan şehirler ve ait oldukları açıklamaların eşleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) 1-a, 2-c, 3-b, 4-d
 B) 1-b, 2-a, 3-d, 4-c
 C) 1-c, 2-d, 3-a, 4-b
 D) 1-d, 2-b, 3-c, 4-a

5.

Fikirlerimizi, toplamı binleri aşan Harp Okulu öğrencilerine aşlamak için daha kurmay sınıflarına geçmeden gizli bir teşkilat kurmuş, Muhittin Baha Pars'ın ağabeyi İsmail Hakkı Pars ile Ömer Naci ve birkaç arkadaşın gayreti ile iki nüsha dergi çıkarmıştık. Liderimiz Mustafa Kemal'di. Gelebilecek sorumluluğun en büyük yükü de onun omuzlarındaydı.

Ali Fuat Cebesoy'un bu sözleri ile ilgili,

- I. Mustafa Kemal'in örgütleyici bir kişiliği vardır.
 II. Harp Okulu, yenilikçi fikirlerin yayıldığı bir ortamdır.
 III. Kitle iletişim araçları kullanılarak kamuoyu oluşturmaya çalışılmıştır.

değerlendirmelerinden hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) I, II ve III

Bu soruyla neden-sonuç ilişkisi kurma becerini geliştireceksin.

8.
SINIF

BECERİ
TEMELLİ

T.C. İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK

SORU BANKASI

Bu kitapta yer alan 530 soru "tarihsel analiz ve yorum, kronolojik düşünme, neden-sonuç ilişkisi kurma, değişim ve sürekliliği algılama" gibi becerileri geliştirici niteliktedir.

Dipnot türleri

İPUÇU

BECERİ

YÖNLENDİRME

VIDEO ÇÖZÜM

www.tudem.com

ISBN 978-605-285-219-4

9 786052 852194